

KANUN

HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN**Kanun No. 7251****Kabul Tarihi: 22/7/2020**

MADDE 1 – 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına “tarafardan birinin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden,” ibaresi eklenmiş, fıkra da yer alan “, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına” ibaresi “dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – 6100 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, taraflardan birinin talebi” ibaresi “yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3 – 6100 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “etmiş olması.” ibaresi “etmiş olması; uyumsuzlukta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4 – 6100 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin altıncı, yedinci ve dokuzuncu fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5 – 6100 sayılı Kanunun 42 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir.

(3) Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz.”

MADDE 6 – 6100 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Hâkim, tayin ettiği sürenin kesin olduğuna karar verebilir. Bu takdirde hâkim, tayin ettiği kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar eder. Kesin olduğu belirtilmeyen süreyi geçirmiş olan taraf yeniden süre isteyebilir; bu şekilde verilecek ikinci süre kesindir ve yeniden süre verilemez.”

MADDE 7 – 6100 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin başlığı “Belirsiz alacak davası” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.”

MADDE 8 – 6100 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9 – 6100 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin başlığı “Harç ve gider avansının ödenmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Taraflardan her birinin ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen delil avansına ilişkin 324 üncü madde hükümleri saklıdır.”

MADDE 10 – 6100 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.”

MADDE 11 – 6100 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “davacı davayı kazanırsa” ibaresi “dava davacı lehine sonuçlanırsa” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu takdirde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa, dava konusunu devreden ve devralan yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.”

MADDE 12 – 6100 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin birinci fıkrasına “başvuran davalıya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13 – 6100 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çıkarılacak davetiyede aşağıdaki hususlar ihtar edilir:

a) Duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar.

b) Tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları.

c) Duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği.

ç) Davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirtilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği.”

MADDE 14 – 6100 sayılı Kanunun 140 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulhe veya arabuluculuğa” ibaresi “sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) 139 uncu madde uyarınca yapılan ihtar rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan veya belgelerin getirilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verilir.”

MADDE 15 – 6100 sayılı Kanunun 141 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.”

MADDE 16 – 6100 sayılı Kanunun 147 nci maddesinin birinci fıkrasına “tahkikat” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve sözlü yargılama” ibaresi ile ikinci fıkrasına “itiraz edemeyecekleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi hâlinde taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve 150 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, yokluklarında hüküm verileceği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17 – 6100 sayılı Kanunun 149 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla veya başka yerde duruşma icrası

MADDE 149 – (1) Mahkeme, taraflardan birinin talebi üzerine talep eden tarafın veya vekilinin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla bulundukları yerden duruşmaya katılmalarına ve usul işlemleri yapabilmelerine karar verebilir.

(2) Mahkeme resen veya taraflardan birinin talebi üzerine; tanığın, bilirkişinin veya uzmanın aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla bulundukları yerden dinlenilmesine karar verebilir.

(3) Mahkeme, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri dava ve işlerde ilgililerin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla bulundukları yerden dinlenilmesine resen karar verebilir.

(4) Mahkeme, fiilî engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına, yargı çevresi içinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunun uygun görüşünü alarak karar verebilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 18 – 6100 sayılı Kanunun 177 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.”

MADDE 19 – 6100 sayılı Kanunun Beşinci Bölümüne, Altıncı Ayrımdan sonra gelmek üzere “Toplu Mahkemelerde Tahkikat” başlıklı Yedinci Ayrım ile aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Toplu mahkemelerde tahkikat

MADDE 183/A – (1) Dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep edilen delil tespiti, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir gibi geçici hukuki koruma tedbirleri de dâhil olmak üzere toplu mahkemenin görevine giren dava ve işlerde tüm yargılama aşamaları heyet tarafından yerine getirilir ve karara bağlanır.

(2) Heyet, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş veya davanın özelliğine göre tahkikatın, tahkikat hâkimi olarak görevlendirilen bir üye tarafından yapılmasına karar verebilir.

(3) Tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş veya davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere, üyelere birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.

(4) Mahkeme başkanı, mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlar ve bu yolda uygun göreceği önlemleri alır.”

MADDE 20 – 6100 sayılı Kanunun 186 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(1) Mahkeme, tahkikatın bittiğini tefhim ettikten sonra aynı duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçer. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine duruşma iki haftadan az olmamak üzere ertelenir. Hazır bulunsun veya bulunmasın sözlü yargılama için taraflara ayrıca davetiye gönderilmez.”

“Şu kadar ki, 150 nci madde hükmü saklıdır.”

MADDE 21 – 6100 sayılı Kanunun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İmza” ibaresi “Okuma ve yazma bilmediği için imza” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasına “noterlerce” ibaresinden sonra gelmek üzere “onaylanacak veya” ibaresi eklenmiştir.

“(2) Okuma ve yazma bildiği hâlde imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından onaylanmasına veya düzenlenmesine bağlıdır.”

MADDE 22 – 6100 sayılı Kanunun 215 inci maddesinin başlığı “Belgelerin halefler aleyhine kullanılması ve adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bir adi senet bakımından, kendisine ibraz olunduğu noter veya yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmış ise ibraz tarihi, resmi bir işleme konu olmuşsa işlem tarihi, imza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihi, imza edenlerden birinin imza etmesine fiilen imkân kalmamışsa bu imkânı ortadan kaldıran olayın meydana geldiği tarih üçüncü kişiler hakkında da hüküm ifade eder. Adi senette bahsedilen diğer senetlerin tarihleri, üçüncü kişiler hakkında ancak son senet tarihinin onaylanmış olduğunun kabul edildiği tarihte hüküm ifade eder.”

MADDE 23 – 6100 sayılı Kanunun 222 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “İlgili hususta hiç bir kayıt içermemesi” ibaresi “diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Diğer tarafın ikinci fıkrada yazılan şartlara uygun olarak tutulan ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi hâlinde ticari defterler, sahibi lehine delil olarak kullanılamaz.”

MADDE 24 – 6100 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bilirkişi raporuna karşı talebin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi hâlinde yine bu süre içinde mahkemeye başvuran tarafa, sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.”

MADDE 25 – 6100 sayılı Kanunun 290 inci maddesinin birinci fıkrasına “yeri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kapsamı” ibaresi ile ikinci fıkrasına ikinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tutanağa, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri de yazılır.”

MADDE 26 – 6100 sayılı Kanunun Beşinci Kısımının İkinci Bölümünün başlığı “Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27 – 6100 sayılı Kanuna 305 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hükümün tamamlanması

MADDE 305/A – (1) Taraflardan her biri, nihai kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 28 – 6100 sayılı Kanunun 306 ncı maddesinin başlığı “Tavzih ve tamamlama talebi ile usulü” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Tavzih” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibaresi ile birinci ve üçüncü fıkralarına “tavzih” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya tamamlama” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 29 – 6100 sayılı Kanunun 310 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Feragat veya kabul, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Feragat veya kabul, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 30 – 6100 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Sulh, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince sulh doğrultusunda ek karar verilir.

(3) Sulh, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı sulh hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.”

MADDE 31 – 6100 sayılı Kanunun 317 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “davalıya, bir defaya mahsus” ibaresi “davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32 – 6100 sayılı Kanunun 323 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Celse” ibaresi “Başvurma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33 – 6100 sayılı Kanunun 331 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme” ibareleri “Görevsizlik veya yetkisizlik” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 34 – 6100 sayılı Kanunun 341 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

a) Nihai kararlar.

b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar.”

MADDE 35 – 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) bendinin (3) numaralı alt bendine “tamamlanmasından sonra” ibaresinden sonra gelmek üzere “başvurunun esastan reddine veya” ibaresi eklenmiştir.

“(6) Mahkemece, uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış veya değerlendirilmemiş olması ya da talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması.”

MADDE 36 – 6100 sayılı Kanunun 356 ncı maddesinin başlığında yer alan “yapılmasına” ibaresi “yapılması ve” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddetmek veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurmak dâhil gerekli kararları verir.”

MADDE 37 – 6100 sayılı Kanunun 358 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gideri duruşma gününe kadar” ibaresi “gideri, iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Belirlenen giderin, verilen kesin süre içinde yatırılmış olması kaydıyla, taraflar mazeretsiz olarak duruşmaya katılmadıkları takdirde tahkikat yokluklarında yapılarak karar verilir. Belirlenen gider, süresi içinde yatırılmadığı takdirde, dosyanın mevcut durumuna göre karar verilir. Şu kadar ki, öngörülen tahkikat yapılmaksızın karar verilmesine olanak bulunmayan hâllerde başvuru reddedilir.”

MADDE 38 – 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasına “bölge adliye mahkemesi tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “resen” ibaresi eklenmiştir.

“(3) Bölge adliye mahkemesi, başvurunun esastan reddi kararında, ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebilir.”

MADDE 39 – 6100 sayılı Kanunun 362 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “temyiz edilebilen alacak davaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan üç aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde olanlar” ibaresi eklenmiş, (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.”

“(g) 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.”

MADDE 40 – 6100 sayılı Kanunun 391 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) İhtiyati tedbir talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen taraf da kanun yoluna başvurabilir. Bu başvurular öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.”

MADDE 41 – 6100 sayılı Kanunun 393 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “verildiği tarihten” ibaresi “bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42 – 6100 sayılı Kanunun 394 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esas hakkında dava açıldıktan sonra, itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.”

MADDE 43 – 6100 sayılı Kanunun 398 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 398 – (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.

(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokuşunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.

(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.

(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkra uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.

(5) Taraflar, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.

(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercî, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.”

MADDE 44 – 6100 sayılı Kanunun 402 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Tespit yapılmasından sonra, tespit tutanağı ve varsa bilirkişi raporunun bir örneği mahkemece karşı tarafa resen tebliğ olunur.”

MADDE 45 – 6100 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Hakem kararı; hakem, hakem kurulu başkanı veya ilgili tahkim kurumu tarafından taraflara bildirilir. Ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte mahkemeye gönderilir ve mahkemece saklanır.”

MADDE 46 – 6100 sayılı Kanunun 440 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Hakem kararının” ibaresi “Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 47 – 6100 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “454” ibaresi “444” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48 – 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 8/a maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “veya sorgulanmasını talep edebilir” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 49 – 2004 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ödeme emrindeki müddet geçtikten ve borçlu itiraz etmiş ise itirazı kaldırıldıktan sonra mal beyanını beklemeksizin alacaklı, haciz konmasını isteyebilir. Ancak, alacaklı dilerse haciz talebinde bulunmaksızın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden, bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağını sorgulayabilir. Sorgulama sonunda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi, varsa borçlunun mal, hak veya alacağının mahiyeti ve detayı hakkında bilgi verir ve bu durumda sistem üzerinden de haciz talep edilebilir. Bu takdirde icra dairesi, tespit edilen mal, hak veya alacağı elektronik ortamda haczeder. Sorgulama sonunda edinilen bilgiler hukuka aykırı olarak paylaşılamaz. Sorgulama ve haciz işlemlerinin yürütülebilmesi için kamu kurum veya kuruluşları ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi ile kendi sistemleri arasında entegrasyonu sağlar. Sorgulamanın tür, kapsam ve sınırı ile diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 50 – 2004 sayılı Kanunun 258 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İhtiyati haciz talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati haciz kararı verilen taraf da istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi bu başvuruları öncelikle inceler ve verdiği karar kesindir.”

MADDE 51 – 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle Danıştay tetkik hâkimliğine yapılacak atamalarda, 11 inci maddenin birinci fıkrasındaki beş yıllık hizmet süresi aranmaz.”

MADDE 52 – 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “tarafların vekilleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 53 – 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6 – Kadastro mahkemesinin veya otuz günlük askı ilan süresinden sonra, kadastro öncesi nedene dayalı olarak açılan davalarda genel mahkemelerin verdiği kararlar ile orman kadastrolarına ilişkin davalarda bu mahkemelerce verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 54 – 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç yüz bin” ibaresi “beş yüz bin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu iş ve davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere üyelerden birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.”

MADDE 55 – 5235 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Ancak özel kanunlarla kurulanlar da dâhil olmak üzere, hukuk mahkemelerinin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenebilir.”

MADDE 56 – 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 30 uncu maddesinin onaltıncı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon Müdüğünce karar en geç üç iş günü içinde taraflara bildirilir; ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte Komisyonca saklanır.”

MADDE 57 – 5684 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6 – (1) Bu Kanun uyarınca sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da Hesaptan talep edilecek tazminat alacağı ancak;

- a) Alacaklı tarafından bizzat,
 - b) Alacaklının kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat vekâlet verdiği avukat vasıtasıyla,
 - c) Alacaklının bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya avukatı vasıtasıyla,
- takip edilebilir. Takip yetkisi, sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da Hesap nezdinde yapılacak işlemleri kapsar.

(2) Tazminat alacağı, sadece hak sahibine veya avukatına ödenir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenir.”

MADDE 58 – 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yüz bin” ibaresi “beş yüz bin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 59 – 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna 73 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 73/A – (1) Tüketici mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Şu kadar ki, aşağıda belirtilen hususlarda dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmaz:

- a) Tüketici hakem heyetinin görevi kapsamında olan uyuşmazlıklar
- b) Tüketici hakem heyeti kararlarına yapılan itirazlar
- c) 73 üncü maddenin altıncı fıkrasında belirtilen davalar
- ç) 74 üncü maddede belirtilen davalar
- d) Tüketici işlemi mahiyetinde olan ve taşınmazın aynından doğan uyuşmazlıklar

(2) 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin onbirinci fıkrası tüketici aleyhine uygulanmaz.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya tarafların anlaşmaları ya da anlaşamamaları hâlinde tüketicinin ödemesi gereken arabuluculuk ücreti, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak belirtilen hâllerde arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin Birinci Kısımına göre iki saatlik ücret tutarını geçemez.

(4) Arabuluculuk faaliyeti sonunda açılan davanın tüketici lehine sonuçlanması hâlinde arabuluculuk ücreti, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 60 – 6502 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 61 – 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 156 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 62 – 6/12/2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 63 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 64 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

27/7/2020